

הטקסט ניתוח וניסוח

חלק א מיומנויות בהבנה ובהבעה

לימוד ותרגול
לכיתות על יסודי

מהדורה חדשה תשע"ה

בהתאם לארגון הלמידה החדש

להזמנת ספרים נוספים ללימודי לשון

טל: 02-6435895

דוא"ל: orders.gc@gmail.com

לבירורים הארות והערות

לפנות לגב' חזן

בטל: 02-6513582

© כל הזכויות שמורות

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליד, לאחסן במאגרי מידע, לסדר או לקלוט בכל דרך ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר - כל חלק שהוא מהחומר שבספר זה, ללא רשות מפורשת בכתב מהמוציא לאור, הן ע"פ ד"ת, והן ע"פ החוק הבינלאומי.

בספר זה מצוטטים מאמרי חז"ל, ועל כן יש לנהוג בספר בכבוד הראוי וכן לגונזו לאחר השימוש! השתדלתי כמיטב יכולתי לאתר את בעלי הזכויות של הקטעים ששובצו בספר. אם השמטתי בשוגג פרטים של אחד הכותבים, אשמח לתקן זאת במהדורה הבאה.

תוכן העניינים

5	■ פתח דבר
7	סוגי טקסטים
7	טקסט טיעון
7	טקסט מידע (אינפורמטיבי)
8	טקסט מדריך ומפעיל / הוראות
14	מיומנויות בהבנת הנקרא
14	■ שלבים בקריאת טקסט
16	■ פירוק המטלה
16	מילות הוראה ומילות שאלה
21	רכיבי מבנה של טקסט
21	■ תעודת זהות של טקסט
23	■ הכותרת
31	■ פסקת הפתיחה
34	■ פסקת הסיום
36	■ הרעיון המרכזי בטקסט
36	משפטי מפתח
39	מילים מנחות
40	שאלה על תוכן הפסקה
41	לכידות וקישוריות בטקסט
41	■ קשרים
46	■ מאזכרים
53	ארגון הטקסט
54	■ רצף כרונולוגי
56	■ רצף של בעיה ופתרון
58	■ רצף של סיבה ותוצאה
60	■ רצף של הכללה ופירוט
62	■ רצף של היבטים
65	■ רצף של השוואה
66	■ השוואה בפסקה ובטבלה
78	■ השוואה בהיצגים גרפיים
79	פירמידה
81	גרף עמודות
82	תרשים קווים
82	תרשים עוגה

83 מילים ומשמעים בשירות הטקסט

- 84 היכללות ■
- 85 שדה סמנטי ■
- 87 מטפורה ■
- 89 קונוטציה ■
- 95 משלבים בלשון ■
- 100 צירופים ■
- 103 פירושי מילים בטקסט ■
- 105 דרכי ההגדרה המילונית
- 112 מילים לועזיות

113 אמצעים רטוריים

129 אימונים

- 129 אימון 1 - ר' אמנון ממגנצה ■
- 131 אימון 2 - זרזיר - מה הוא אומר? ■
- 134 אימון 3 - לומדים ביולוגיה ■
- 137 אימון 4 - כבשים או בני אדם ■
- 140 אימון 5 - החור הכחול ■
- 144 אימון 6 - חוויה מחשמלת ■
- 148 אימון 7 - הכרטיסייה ■
- 152 אימון 8 - מעשה בתלמי המלך ■
- 156 אימון 9 - על בלימה ■
- 160 אימון 10 - כיבוד אב ואם ■
- 164 אימון 11 - שומרי הסף ■
- 167 אימון 12 - אבנים גדולות ■
- 170 אימון 13 - עשבי תיבול ו"תרופות סבתא" ■
- 175 אימון 14 - מחזור ■
- 176 מפתח מושגים

פתח דבר

בסייעתא דשמיא יוצא לאור ספר זה שהשתדלנו להגיש בו כלים ותרגילים בניתוח ובניסוח של טקסטים מסוגים שונים.

הספר ערוך לפי שלבי הלמידה:

בשלב הראשון - מיומנויות יסוד בהבנה על ממדיה השונים ובניסוח של חלקים בטקסטים לסוגיהם.

בשלב השני החומר נערך בהדרגה, מן הפסקה אל המאמר. תחילה - מיומנויות של ניתוח תיהלוך של טקסטים טיעוניים ותרגול ממדי ההבנה האחרים. במקביל - כתיבה של טיעון בסיסי: פסקת טיעון, תגובה לטקסט וכתיבת טיעון בזיקה לטקסט. מכאן - לניתוח ולתהליכי טיוט וכתיבה של מאמרי טיעון, והרחבתם לטיעון דיאלוגי - מורכב (דו צדי).

לסיכום שלב זה מוגשים אימונים מודרגים המזמנים תרגול של מיומנויות הבנה וכתיבה בזיקה לטקסט, בזיקה למספר טקסטים מסוגות שונות ובזיקה לטקסטים בשילוב היצגים גרפיים. (מתאים להגשת תלקיט).

בשלב השלישי - מיומנויות ותהליכי טיוט ובקרה בכתיבת סיכום לסוגיו בהתאמה למגוון הסוגות הנדרש.

לסיכום שלב זה מוגשים אימונים במיומנויות הבנה מגוונות בזיקה למספר טקסטים, ניתוח זיקות בין טקסטים ותרגול המכין לכתיבת סיכום ממזג של טקסטים מסוגות שונות בשילוב היצגים גרפיים.

במידת הצורך אפשר לתרגל את הסיכום הממזג גם בטקסטים המופיעים בסדרת האימונים שבסיכום השלב השני.

בכל השלבים ההבנה וההבעה שלובות זו בזו הן בפרקים הנפרדים, הן בפרקים המשותפים לשני התחומים, הן בתרגול.

בספר זה הושקעה מחשבה רבה, ואולם תמיד אפשר לשכלל עוד ועוד. נשמח לקבל הערות והארות מצוותי הוראה שיבחרו להסתייע בו בעבודתם. כך נייעל ונשפר את המהדורות הבאות בע"ה.

זו ההזדמנות להודות לכל המורות שהעירו והאירו ובכך סייעו לנו להוציא יצירה מתוקנת. תודה גם לאלה שסיפרו כי החומרים שהשתדלנו להפיק סייעו להם. הדברים חיזקו אותנו להמשיך במלאכה. תודה גם לכל העושים במלאכה ובפרט על העבודה המקצועית והמסורה של ההוצאה לאור. אין מילים לתיאור ההשקעה האדירה בימים ובלילות בעריכה ובהגשה המעוצבת של הספר. ומעל לכל - תודה לבורא העולם שהכוחות והדעת שנסך בנו הביאו אותנו עד הלום.